

Ogólnopolska Federacja
na rzecz Rozwiązywania
Problemu Bezdomności

Ogólnopolska Federacja na rzecz
Rozwiązywania Problemu Bezdomności
ul. Wolności 241, 41-800 Zabrze

tel.: 600 350 002, fax: 32 630 11 20

e-mail: biuro@bezdomnosc.pl

KRS: 0000613899

www.bezdomnosc.pl

facebook.com/ofrpb

L. dz. 47/F/2018

Zabrze, dn. 3 października 2018 r.

Sz. P. Mateusz Morawiecki

Prezes Rady Ministrów RP

Aleje Ujazdowskie 1/3

00-001 Warszawa

Szanowny Panie Premierze,

W imieniu członków Federacji – największych polskich organizacji pozarządowych świadczących pomoc osobom bezdomnym, pragnę zwrócić Pana uwagę na problem braku koordynacji działań w zakresie rozwiązywania problemu bezdomności w naszym kraju. Bezdomność jest problemem niezwykle złożonym, wykraczającym znacznie poza kompetencje resortu polityki społecznej, który zazwyczaj wskazywany jest jako odpowiedzialny za jego rozwiązywanie. Lista indywidualnych problemów wiążących się z doświadczaniem bezdomności jest długa i obejmuje (poza problemami rozwiązywanymi przez resorty polityki społecznej i pracy) m.in.:

- najbardziej oczywiste kwestie mieszkaniowe, za które odpowiada resort budownictwa;
- kwestie zdrowotne będące w jurysdykcji resortu zdrowia – m.in. dostęp do usług medycznych, brak miejsca do rekonwalescencji po zakończeniu hospitalizacji, dostęp do opieki paliatywnej, dostęp do leczenia uzależnień;
- kwestie związane z dostępem do usług i praw obywatelskich powiązanych z zameldowaniem (resort spraw wewnętrznych);
- kwestie związane z konfliktami z prawem i zadłużeniami (resort sprawiedliwości);
- kwestie związane z dostępnością programów pomocowych finansowanych za pomocą instrumentów unijnych i krajowych (np. Bank Gospodarstwa Krajowego), za które odpowiada resort rozwoju regionalnego.

Umieszczenie problemu bezdomności na styku tak wielu różnych obszarów administracji rządowej, bez skoordynowania i strategicznego planowania działań, skutkuje wieloma niedopatrzzeniami, które mają poważne konsekwencje, znacząco utrudniające skuteczną reintegrację osób bezdomnych ze społeczeństwem. Przykładami tych problemów mogą być choćby rządowe działania w zakresie zwiększania dostępności mieszkań nieuwzględniające potrzeb osób bezdomnych – m.in. pominięcie dostępu osób bezdomnych do mieszkań chronionych w programie Za życiem, wskazanie noclegowni i schronisk, zamiast mieszkań, jako głównego instrumentu rozwiązywania problemu bezdomności w Narodowym Programie (nomen omen) Mieszkaniowym, zawężenie dostępu do środków Funduszu Dopłat Banku Gospodarstwa Krajowego dla organizacji pozarządowych wyłącznie do organizacji posiadających status organizacji pożytku publicznego, brak koordynacji dostępnych regionalnie środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, których komplementarne zastosowanie jest niezbędne w programach mieszkaniowych dla osób

**Ogólnopolska Federacja
na rzecz Rozwiązywania
Problemu Bezdomności**

**Ogólnopolska Federacja na rzecz
Rozwiązywania Problemu Bezdomności**
ul. Wolności 241, 41-800 Zabrze

tel.: 600 350 002, fax: 32 630 11 20

e-mail: biuro@bezdomnosc.pl

KRS: 0000613899

www.bezdomnosc.pl

facebook.com/ofrpb

bezdomych i wiele, wiele innych. Skutkiem tych zaniedbań jest przepełnienie polskich noclegowni i schronisk dla osób bezdomych i wieloletnie pobyty w tych placówkach, podczas gdy placówki te powinny pełnić wyłącznie funkcję interwencyjną wobec osób, które znalazły się w sytuacji bezdomności. Zamiast inwestować w rozwiązania mieszkaniowe, gwarantujące naukę samodzielności i szybki powrót do prawidłowego funkcjonowania społecznego, zwiększamy zasób miejsc w noclegowniach i schroniskach, uzależniając osoby bezdome od funkcjonowania w grupie innych osób bezdomych i od oferowanej pomocy. Alarmujące są dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej mówiące o wydłużaniu się epizodów bezdomności – w chwili obecnej już co drugi polski bezdomy doświadcza bezdomności od co najmniej 5 lat, a co czwarty – od 10. Tymczasem kluczowym czynnikiem sukcesu w reintegracji jest jak najkrótszy czas pozostawania w bezdomności! To musi się zmienić, a jedyną drogą do skrócenia epizodów bezdomności są programy mieszkaniowe wymagające ścisłej współpracy pomiędzy resortem polityki społecznej, a resortem budownictwa.

Drugim ogromnie zaniedbanym obszarem jest styk resortów polityki społecznej i zdrowia. Występują tu liczne nieprawidłowości polegające na nierównym traktowaniu osób bezdomych w dostępie do usług zdrowotnych, jak również poważny problem rekonwalescencji osób bezdomych po zakończeniu hospitalizacji, która nie może odbywać się w schroniskach czy noclegowniach, gdyż nie dysponują one wymaganym do tego zapleczem i personelem. Problem ten częściowo został rozwiązany przez wprowadzenie do ustawy o pomocy społecznej nowego rodzaju placówki dla osób bezdomych – schroniska z usługami opiekuńczymi, tym niemniej wymagany zakres usług w tego typu placówkach powoduje, że ich koszty są wysokie, a co za tym idzie, gminy, które odpowiadają za finansowanie placówek dla osób bezdomych, patrzą na nie niechętnie.

Panie Premierze, w związku z powyższym, chcielibyśmy zaproponować utworzenie przy Radzie Ministrów organu koordynującego międzyresortową współpracę w zakresie bezdomności na wzór Interagency Council on Homelessness (Międzyresortowej Rady ds. Bezdomności) funkcjonującej w strukturach rządu USA. Jest to niezależna agenda rządowa, której zadaniem jest wdrażanie federalnej strategii przeciwdziałania i rozwiązywania problemu bezdomności, i co najważniejsze – odnosi ona znaczące sukcesy na tym polu. Zachęcamy gorąco do zapoznania się z działalnością ICH – jeśli to możliwe, proponowalibyśmy aby w ramach współpracy polsko-amerykańskiej odbyło się spotkanie przedstawicieli Rządu RP z przedstawicielami ICH mające na celu przybliżenie działalności tej agendy, w szczególności w zakresie promowania rozwiązań mieszkaniowych w największych amerykańskich miastach.

W warunkach polskich, organ koordynujący działania międzyresortowe powinien przede wszystkim zajmować się następującymi kwestiami:

- opracowaniem i wdrażaniem polskiej strategii zapobiegania i rozwiązywania problemu bezdomności, która uwzględniać będzie działania wychodzące poza obszar kompetencji resortu polityki społecznej;
- monitorowaniem legislacji oraz programów rządowych i regionalnych związanych (także pośrednio) z rozwiązywaniem problemu bezdomności, a znajdujących się poza obszarem kompetencji resortu polityki społecznej;
- animowaniem współpracy międzyresortowej mającej na celu upowszechnienie rozwiązań mieszkaniowych w reintegracji społecznej osób bezdomych;
- mobilizowaniem i wspieraniem gmin w zakresie implementacji skutecznych programów rozwiązywania problemu bezdomności opartych o mieszkania;
- animowaniem współpracy międzyresortowej mającej na celu uregulowanie dostępu do usług zdrowotnych, paliatywnych i post-hospitalizacyjnych dla osób bezdomych;

**Ogólnopolska Federacja
na rzecz Rozwiązywania
Problemu Bezdomności**

**Ogólnopolska Federacja na rzecz
Rozwiązywania Problemu Bezdomności**
ul. Wolności 241, 41-800 Zabrze

tel.: 600 350 002, fax: 32 630 11 20

e-mail: biuro@bezdomnosc.pl

KRS: 0000613899

www.bezdomnosc.pl

facebook.com/ofrpb

- współpracą z organizacjami pozarządowymi;
- finansowaniem działalności badawczej w zakresie zjawiska bezdomności w Polsce.

Panie Premierze, członków naszej Federacji łączy pogląd iż rozwiązanie problemu bezdomności jest możliwe. Obserwujemy coraz więcej pozytywnych przykładów rozwiązań systemowych, które tę tezę potwierdzają – zarówno w Ameryce Północnej, jak i w krajach Europy (nie tylko zachodniej, także kraje naszego regionu wyprzedzają Polskę na tym polu). Jesteśmy przekonani, że przychylność Rządu RP i uruchomienie współpracy międzyresortowej oraz opracowanie i wdrożenie strategicznego planu rozwiązywania tego problemu, pozwoli osiągnąć podobne rezultaty w Polsce. Niewdrożenie tych działań spowoduje, że nadal będziemy „zarządzać” bezdomnością zamiast niwelować to zjawisko. Paradoksalnie, nierozwiązywanie problemu bezdomności jest w dłuższym okresie czasu znacznie droższe niż aktywne przeciwdziałanie tej najbardziej uwłaczającej godności ludzkiej formie wykluczenia społecznego. Potwierdzają to liczne przykłady z zagranicy, ale także z naszego kraju. W Polsce brak jest przekrojowych badań w tym zakresie, ale jednostkowe przykłady pokazują, iż już w chwili obecnej zapewnienie kompleksowych usług w schronisku dla osób bezdomnych kosztuje system pomocy społecznej ok. 800-1100 zł miesięcznie za osobę (a koszty te będą rosły ze względu na wdrażaną do 2020 r. standaryzację placówek dla osób bezdomnych), podczas gdy zapewnienie mieszkania z usługami asystenckimi i specjalistycznymi kosztuje ok. 400-600 zł miesięcznie. Mimo tego, jak wskazuję powyżej, długość epizodów bezdomności w Polsce alarmująco wzrasta, a rządowe dokumenty strategiczne, jak Narodowy Program Mieszkaniowy, zalecają inwestowanie w kolejne schroniska i noclegownie.

Panie Premierze, czas na działanie jest właśnie teraz! Polska jest dziś krajem dostatecznie bogatym, aby móc zapewnić swoim najbardziej wykluczonym obywatelom szansę na skuteczną i trwałą reintegrację społeczną, a nie na zupę i koc w dwudziestoosobowym pomieszczeniu noclegowni dla bezdomnych. Oferując doświadczenie i współpracę członków naszej Federacji prosimy, aby Pański gabinet zechciał stać się pierwszym w historii rządem RP, który odpowiedzialnie i systemowo podejdzie do rozwiązywania problemu bezdomności. Problemu którego codziennie doświadczają tysiące obywateli naszej Ojczyzny.

Będziemy bardzo zobowiązani za umożliwienie nam poznania Pana stanowiska w tej sprawie.

Z wyrazami szacunku,

Jakub Wilczek

Prezes Federacji

Otrzymują:

1. Adresat
2. Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej – p. Elżbieta Rafalska
3. Rada Działalności Pożytku Publicznego
4. strona internetowa www.bezdomnosc.pl
5. media
6. a/a